

<https://doi.org/10.34142/23129387.2021.64.05>

УДК 159.9

ORCID 0000-0002-5693-5740

ТЕОРЕТИЧНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЕКОНОМІСТА

Олександр В. Поєзднік

*аспірант кафедри психології і соціальної роботи,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Україна*

E-mail: o.poiedzdnik23@gmail.com

Актуальність дослідження: розвиток професійних якостей майбутніх економістів залежить від сформованості їх професійної компетентності, саме тому важливим виявляється питання про операціоналізацію поняття «професійна компетентність фахівця-економіста» у сучасній психології.

Мета дослідження: концептуально обґрунтувати теоретичну модель професійної компетентності економіста.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз наукових літературних джерел, узагальнення теоретичних даних з проблеми професійної компетентності економіста.

Результати дослідження: у статті представлені результати теоретичного аналізу феномену професійної компетентності фахівця економічного профілю, проаналізовано сутнісні її ознаки, побудовано теоретичну модель.

Висновки: У результаті теоретичного аналізу проблеми професійної компетентності майбутніх економістів її було визначено як вмотивовану здатність до успішного здійснення професійної діяльності економіста, що забезпечується сукупністю професійно значущих знань та вмінь, когнітивних особливостей, регулятивних, організаційних, комунікативних та управлінських здатностей. Теоретичну модель професійної компетентності економіста складають такі компоненти: ціннісно-мотиваційний (вмотивованість на професійну діяльність, інтерес до економіки кар'єрна спрямованість), регулятивно-вольовий (саморегуляція професійної діяльності, адаптивні копінг-стратегії, високий наполегливість, завзятість, стресостійкість, рефлексивність), організаційно-управлінський (афіліативна спрямованість, організованість, здатність до планування, контролю, оцінки поточної діяльності та прогнозування), комунікативно-коопераційний (комунікативні навички,

здатність до конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій, вміння працювати у команді, знання ділового етикету), когнітивний (обізнаність у професійній діяльності, метакогнітивні вміння), інформаційно-діяльнісний (інструментально-методологічна озброєність в економіці).

Ключові слова: професійна компетентність, мотивація професійної діяльності, самоорганізація, метакогнітивні навчання, комунікативні навчання, розв'язання конфліктів, афіліативна спрямованість, здатність працювати у команді.

Theoretical model of the economist's professional competence

Oleksandr V. Poiezdnyk,

graduate student of Department of Psychology and Social Work,

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

E-mail: o.poiezdnyk23@gmail.com

Relevance of the research: the development of professional qualities of future economists depends on the formation of their professional competence. The operationalization of the concept of "professional competence of a specialist economist" in modern psychology is important.

Aim: to conceptually substantiate the theoretical model of professional competence of an economist.

Methodology: theoretical (analysis of scientific literature sources, generalization of the theoretical data on the problem of professional competence of the economist).

Results: the article presents the results of the theoretical analysis of the phenomenon of professional competence of the economic specialist, analyzes its essential features, creates a theoretical model.

Conclusions: As a result of theoretical analysis of the problem of professional competence of future economists it was defined as a motivated ability to successfully carry out the professional activity of an economist, provided by a set of professionally significant knowledge and skills, cognitive features, regulatory, organizational, communicative and managerial skills. The theoretical model of professional competence of an economist consists of the following components: value and motivational (motivation for professional activity, interest in economics career orientation), regulatory and volitional (self-regulation of professional activity, adaptive coping strategies, high persistence, perseverance, resilience, reflexivity) organizational and managerial (affiliative orientation, self-organization, ability to plan, control, evaluate current activities and forecasting), communicative and cooperative (communicative skills, ability to constructively resolve conflict situations, ability to work in a team, knowledge of business etiquette), cognitive (awareness of

professional activity, metacognitive skills), information and activity (instrumental and methodological armament in economics).

Keywords: *professional competence, motivation of professional activity, self-organization, metacognitive skills, communication skills, conflict resolution, affiliative orientation, ability to work in a team.*

Вступ. Інтеграція до світового соціально-економічного та інформаційно-технологічного простору, трансформація ринкових відносин в Україні зумовлює підвищення вимог до професійної підготовки майбутніх економістів. Упровадження компетентнісного підходу та сучасних психолого-педагогічних технологій у процес професійного навчання визвало потребу пошуку нових моделей підготовки компетентних фахівців-економістів та механізмів їх реалізації.

Сучасний розвиток суспільства значно підвищує вимоги до професійних якостей фахівця-економіста, які, з одного боку, забезпечували б його індивідуальну конкурентоздатність на ринку праці, а, з іншого боку, слугували б запорукою прогресивних змін у сфері економічних відносин на рівні окремого підприємства, галузі, регіону, країни чи світу загалом. У цьому сенсі слід враховувати, що розвиток професійних якостей майбутніх економістів залежить від сформованості їх професійної компетентності. Саме тому важливим виявляється питання про операціоналізацію поняття «професійна компетентність фахівця-економіста» у сучасній психології, що і визначило **мету дослідження** – концептуально обґрунтувати теоретичну модель професійної компетентності економіста.

Результати.

Професійна компетентність економіста є характеристикою його особистості, вираженою в сукупності знань, умінь та професійно-важливих якостей, які дозволяють йому проявляти готовність до професійної діяльності у сфері економіки та на високому рівні виконувати свої професійні обов'язки. У сучасних дослідженнях за цією проблемою зазначається, що професійна компетентність є основою й обов'язковою умовою майбутньої професійної діяльності студентів та найбільш значущою якістю фахівця (Бабаян, 2009), системою ключових компетенцій (предметної, практичної, управлінської,

нормативно-правової, навчально-пізнавальної, інформаційної, комунікативної та креативної) (Горобець, 2012), інтегративною характеристикою, що поєднує сукупність знань, умінь, навичок, цінностей, настанов та особистісних характеристик фахівця (Уйсімбаєва, 2006), сукупністю економічної, комп'ютерної, виробничо-діяльної компетенцій (Левочко, 2009), якісною характеристикою особистості фахівця, що включає систему науково-теоретичних знань, у тому числі спеціальних у галузі економіки, професійних знань та навичок, досвіду, наявності сталої потреби в тому, щоб стати компетентним економістом, інтерес до професійної компетентності свого профілю (Батурина, 2012).

Як зазначає Л. Максимова (2016) відносно реалій часу підготовка майбутніх економістів до професійної діяльності має враховувати такі принципи:

1) сучасна економіка, яка ґрунтується на новітніх технологіях та інтелектуальній праці, постійно трансформуючись, вимагає здатних застосовувати знання, уміння та навички, набуті у ЗВО без тривалих процесів донавчання та адаптації на робочому місці;

2) врахування поліфункціональності професійної діяльності економіста, о зумовлено феноменом розмивання професійних рамок його трудових функцій, варіативністю функцій посадових ролей, які обумовлені специфікою конкретного підприємства чи посадою;

3) зв'язком виробничих функцій економіста із рішенням інформаційних задач (пошукових, розрахункових, аналітичних, інтелектуальних, інформаційно-комунікаційних).

Як зазначає М. Теловата (2014), враховуючи основні функції економічної сфери, доцільно визначити такі види професійної компетентності економіста: мотиваційну (психологічну), предметну (фахову), дидактичну, методичну, комунікативну, управлінську, організаторську, проєктну, обліково-економічну, етичну та інші. На думку В. Вишпольської (2008), професійну компетентність фахівця найповніше характеризують такі п'ять компонентів: мотиваційно-вольовий, змістовий, функціональний, рефлексивний та комунікативний.

Отже, сучасні моделі професійної компетентності економіста не зводяться до подібних структур та змістових компонентів: одні з них акцентують увагу на психологічні компоненти, інші – на змістово-професійні.

Н. Болюбаш (2009), Л. Максимова (2016), до ключових професійних компетентностей майбутнього економіста відносять:

- особистісно-індивідуальну, яка відбиває професійно-спрямовані переконання, цінності, потреби, вольові риси особистості, мотиви професійної діяльності, уміння досягати поставленої мети при виконанні професійних завдань;

- предметно-практичну, що містить систему фундаментальних знань класичних наук, соціально-економічних законів та теорій, сутності, структури і тенденцій розвитку економічних систем, а також методів економічного аналізу господарських процесів на мікро- та макрорівнях, методів прийняття рішень; операційних знань, умінь та навичок щодо виконання функціональних обов'язків, знання нормативної та правової бази, галузевих стандартів. Представлені компетентності автори конкретизують у змістовних компетентностях економіста, а саме:

- інформативній, яка містить систему знань та вмінь, які завдяки засобам інформаційно-комунікаційних технологій дозволяють самостійно здійснювати пошук, аналіз, відбір, обробку та передачу інформації для особистих, професійних і навчальних цілей;

- управлінську, яка передбачає систему знань основ теорії управління, уміння планування, формувати цілі та завдання діяльності, організувати діяльність, аналізувати результати діяльності, виокремлювати та формулювати проблемні аспекти професійної діяльності, впроваджувати прогресивні форми і методи професійної діяльності;

- пізнавальній, яка відображає систему знань та вмінь пізнавальної діяльності, умінь цілепокладання, самостійної навчально-пізнавальної діяльності, створення, опанування і використання інновацій у професійній діяльності;

- комунікативній, яка містить систему знань та умінь взаємодії з оточуючими людьми, розвиненість умінь професійного спілкування та роботи в групі.

Л. Максимовою (2016), враховуючи зміст професійної діяльності фахівців економічної галузі та їх професійні функції, до структурних компонентів професійної компетентності майбутнього економіста було віднесено:

- ціннісно-мотиваційний – сукупність ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням професійної діяльності, світоглядна позиція, світоглядне бачення інформаційно-комунікаційних технологій для життя і діяльності в інформаційному суспільстві;

- когнітивний – сукупність фундаментальних знань класичних наук, соціально-економічних законів та теорій, сутності, структури і тенденцій розвитку економічних систем; методів економічного аналізу господарських процесів на мікро- та макрорівнях; знань основ теорії управління; спеціальних професійних знань щодо виконання функціональних обов'язків; системи знань щодо особливостей економічної інформації, способів її обробки засобами інформаційно-комунікаційних технологій; системи знань нормативної та правової бази, галузевих стандартів, на основі яких формується компетентність;

- діяльнісний – сукупність умінь і навичок щодо виконання функціональних обов'язків, практичного вирішення завдань професійного спрямування методами економічного аналізу та проектування, у тому числі засобами інформаційно-комунікаційних технологій, планування, формування цілей, завдань та організації професійної діяльності, аналіз її результатів, виокремлення та формулювання проблемних аспектів професійної діяльності, професійного спілкування та роботи у групі, у тому числі, використовуючи новітні інформаційні технології, практичний досвід у сфері діяльності, пов'язаної з обраною професією;

- особистісний – сукупність важливих для обраної сфери професійної діяльності індивідуально-психологічних якостей та здатностей, головними з яких є здатність осмислювати,

оцінювати, прогнозувати власну професійну діяльність та її результати (здатність до рефлексії), здатність працювати у колективі, аналізувати поведінку оточуючих та свою власну, що притаманно вимогам професій типу «Людина – Людина», визнання неперервної освіти протягом життя.

Н. Болюбаш (2010) конкретизує перелік ключових компетенцій майбутніх економістів:

- особистісно-індивідуальні – сукупність компетенцій, що відображають індивідуальні якості особистості майбутнього фахівця та визначають його поведінку в особистому та суспільному житті;

- системно-інструментальні – це компетенції, що відображають системні когнітивні та пізнавальні здібності майбутнього фахівця, які визначають успішність його діяльності в особистому та суспільному житті;

- інформаційні – відображають здатність майбутнього фахівця отримувати й аналізувати інформацію в усіх її формах для вирішення поставлених завдань у професійній діяльності та повсякденному житті;

- компетенції міжособистісної та соціальної взаємодії – сукупність компетенцій, що відображають комунікативні й управлінські здібності майбутнього фахівця, які визначають успішність його існування в соціумі.

Л. Дибковою (2006) та О.Лисак (2017) визначено подібні структури професійної компетентності майбутніх економістів, яка має такі компоненти:

- компетентність у сфері економічної діяльності, яка передбачає високий розвиток економічного мислення, володіння методами економічного аналізу та проектування економічної діяльності, наявність системного уявлення про структури і тенденції розвитку української і світової економіки, знання принципів прийняття й реалізації економічних та управлінських рішень на мікро- і макрорівнях, створення і розвиток власної економічної позиції тощо (Дибкова, 2006), економічне мислення; знання методів економічного аналізу; наявність системного уявлення про структуру і тенденції розвитку української та світової економіки; знання принципів прийняття і

реалізації економічних рішень на мікро- та макрорівнях; уміння використовувати економічну інформацію у професійній, виробничій діяльності і в повсякденному житті; уміння здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку фінансово-господарської діяльності підприємств; уміння проводити контроль, аудит, перевірку грошових коштів, виробничих запасів, основних фондів у підприємствах, організаціях, установах тощо (Лисак, 2017);

- компетентність у інших сферах професійної діяльності, що передбачає систему знань з фінансів, маркетингу, аудиту, міжнародної економіки, права, менеджменту тощо (Дибова, 2006) знання нормативно-правової бази (Лисак, 2017);

- інформаційна компетентність як ефективне застосування інформаційних технологій та відповідних програм (Дибова, 2006), або інформаційно-комп'ютерна компетенція, яка стосується роботи з комп'ютерною технікою і визначається таким переліком знань та вмінь: знання теоретичних основ функціонування комп'ютерної техніки; уміння працювати в мережі Internet; уміння користуватися електронною поштою; уміння працювати із спеціалізованим програмним забезпеченням; уміння ефективно застосувати інформаційні технології і відповідні програми у професійній діяльності (Лисак, 2017);

- комунікативна компетентність як знання ділового етикету та основ конфліктології, толерантність до існування інших поглядів, ефективна групова взаємодія, позитивна установка щодо себе і оточуючих та ін.;

- компетентність у сфері самовизначення і саморегуляції особистісних якостей, що передбачає адекватну самооцінку, впевненість у собі, самоконтроль, самоефективність, високий рівень мотивації до досягнень, визнання необхідності неперервної освіти протягом життя тощо.

О. Лисак (2017) до зазначеної структури додає ще виробничо-діяльнісну компетенцію, яка передбачає знання посадових інструкцій згідно з кваліфікацією фахівця, а саме:

обізнаність з вимогами, функціями, правами, обов'язками; знання основ етикету.

Н. Почерніна (2016) під сутністю представлених компетентностей вбачає:

- інформаційну компетентність, яка реалізується через здатність до пошуку необхідної інформації, отримання її з різних джерел та вміння її проаналізувати у відповідності до поставленої задачі, через ефективне застосування інформаційних технологій і відповідних програмних продуктів, засобів масової комунікації, вміння критично оцінювати медіатекст та створювати власний медіаресурс у сфері професійної діяльності;

- методологічна компетентність, яка передбачає уміння здійснювати навчально-пізнавальну діяльність;

- когнітивна компетентність, яка проявляється у спроможності особистості адекватно і глибокого пізнавати оточуючий світ і самого себе;

- дослідницька компетентність, яка передбачає отримання нових знань шляхом застосування методів наукового пізнання, освітню компетентність, яка ґрунтується на вмінні передати власні знання іншим;

- дидактично-методологічна компетентність, яка ґрунтується на глобальному, структурованому, філософському мисленні,

- прогностична компетентність, яка реалізує здатність до планування та прогнозування у визначеній сфері діяльності;

- функціональна компетентність, яка розкриває здатність до самореалізації у визначеній професійній області;

- загальноекономічна компетентність, яка розкриває економічне мислення, свідомість та світогляд;

- професієзнавча компетентність, яка демонструє вміння виконувати функції економіста у визначеній сфері, виконувати контрольні функції через здатність змінити алгоритм дій за умов зміни економічної ситуації,

- комунікативна компетентність, яка демонструє здатність встановлювати й підтримувати необхідні контакти з іншими людьми;

- організаційна компетентність, яка реалізує вміння встановити суб'єкт-суб'єктні стосунки задля плідного виконання професійного завдання;

- управлінська компетентність як здатність до вироблення та прийняття альтернативних рішень та їх реалізації, а також готовність нести відповідальність за них;

- соціальна компетентність, яка передбачає виконання різних функцій у колективі;

- кооперативна компетентність, яка дозволяє продуктивно співпрацювати з партнерами у групі та команді, реалізувати навички міжособистісної взаємодії.

- інтеркультурологічна компетентність, що проявляється у знанні ділових і підприємницьких культур своєї країни та країни ділових партнерів, позитивному ставленні до несхожості та інших культур, вмінні володіти діловим етикетом.

- іншомовномовленнєва компетентність, яка дозволяє ефективно вести перемовини з іноземними партнерами, укладати угоди;

- конфліктологічна компетентність, яка передбачає діяльність по запобіганню конфлікту, переведення його у конструктивне русло з метою подальшого мирного розв'язання;

- мотиваційно-вольова компетентність як прагнення до особистісного самовизначення та самореалізації в професійному середовищі;

- ціннісно-орієнтована компетентність як вміння надавати пріоритети загальнолюдським, громадським та духовним цінностям у реалізації зовнішньоекономічних зв'язків, креативність;

- рефлексивна компетентність як здатність оцінювати власну діяльність, контролювати результати своєї діяльності, рівень власного розвитку та особистісних досягнень, здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Г.Чердніченко, О. Зеліковська, Ю. Бондаренко (2012) до структури професійної компетентності фахівців з економіки відносять операційну, комунікативну, інформаційну, міжкультурну складові: 1) операційна передбачає володіння предметною областю економічної діяльності, підготовленість до

виконання вузько визначених завдань у професійному колі суб'єкта; 2) організаційна спрямована на створення умов, необхідних для досягнення цілей організації, а саме створення продуктивної структури організації та забезпечення її співробітників необхідним для роботи; 3) планувальна передбачає розробку планів поточної діяльності, планування потреби у ресурсах (матеріальних, фінансових, трудових, розроблення проєкту бізнес-плану та ін.; 4) контрольна містить знання про поточну ситуацію задля точного відслідковування всіх змін, визначення потенційних загроз для виконання поставлених цілей та їх виправлення, що передбачає і необхідність контролю за використанням ресурсів, розробкою проєктів, реалізацією прийнятих рішень; 5) мотиваційна передбачає підтримку сприятливого соціально-психологічного клімату у колективі, вміння використовувати ефективні системи мотивації та оплати праці; 6) координаційна, яка передбачає оперативне регулювання та диспетчеризація діяльності, профілактика конфліктних ситуацій та вирішення конфліктів, регулювання поведінки персоналу в процесі діяльності підприємства; 7) інформаційна, яка розкривається через володіння інформаційними технологіями; 8) комунікативна, яка передбачає володіння технологіями усного та письмового спілкування різними мовами, вміння розрізняти різні комунікативні ситуації та вибирати найбільш сприятливі форми взаємодії, а також адекватні середовищу підходи до вирішення комунікативних проблем.

А. Спіцина (2014) визначає п'ять компонентів, від яких залежить формування професійної компетентності майбутніх економістів:

– мотиваційний – відображає готовність студента до прояву компетентності; потребу та інтерес до отримання знань, умінь і навичок у галузі економіки; пізнавальні, професійні і творчі мотиви, які впливають на досягнення позитивного результату в процесі професійної діяльності;

– загальнонауковий – відображає здатність і готовність майбутнього економіста науково аналізувати проблеми і процеси економічної сфери, вміння використовувати на практиці базові знання та методи обробки інформації; ставити мету і формулювати завдання, пов'язані з реалізацією

професійних функцій, використовувати для їх вирішення методи вивчених дисциплін; застосовувати глибокі знання в контексті інноваційної економічної діяльності;

– інформаційно-комп'ютерний – включає теоретичні знання про основні поняття й методи економіки як наукової дисципліни; способи подання, зберігання, обробки й передачі інформації за допомогою комп'ютера, яка пов'язана з економічною сферою; уміння й навички роботи на персональному комп'ютері на основі використання операційних систем, утиліт, надбудов над операційною системою й операційними оболонками; уміння представити інформацію в інтернеті;

– соціальний – передбачає успішне встановлення взаємовідносин та здійснення професійної діяльності в соціумі; аналіз ситуації, розуміння випадку, обмін інформацією, пояснення, аналіз із логічним висновком, який, у свою чергу, має бути засобом надання допомоги та сприяння у подальшому самостійному вирішенні проблеми; установа контакту з клієнтом, налагодження довірливих, доброзичливих стосунків;

– саморегулятивний – розвиненість механізмів самооцінки, розуміння власного рівня самосвідомості, значущості для інших людей, дисциплінованості, уміння підтримувати гармонійні міжособистісні стосунки, усвідомлення відповідальності за результати власної діяльності.

У результаті аналізу та узагальнення описаних підходів до структури та складу професійної компетентності економіста, вважаємо доцільним виділити такі її компоненти (рис. 1):

1) ціннісно-мотиваційний, який передбачає вмотивованість на професійну діяльність, інтерес до економіки загалом, сформованість індивідуальної кар'єрної траєкторії, обумовленої специфікою ціннісних орієнтації трудової діяльності;

2) регулятивно-вольовий, що передбачає саморегуляцію професійної діяльності, адаптивні копінг-стратегії, високий рівень розвитку вольових якостей, що сприяють досягненню цілей професійної діяльності економіста – наполегливість, завзятість, стресостійкість, рефлексивність;

3) організаційно-управлінський, що передбачає афіліативну спрямованість, організованість та здатність організувати роботу інших, здатність до планування, контролю, оцінки поточної

визначено як вмотивовану здатність до успішного здійснення професійної діяльності економіста, що забезпечується сукупністю професійно значущих знань та вмінь, когнітивних особливостей, регулятивних, організаційних, комунікативних та управлінських здатностей.

Теоретичну модель професійної компетентності економіста складають такі компоненти: ціннісно-мотиваційний (вмотивованість на професійну діяльність, інтерес до економіки кар'єрна спрямованість), регулятивно-вольовий (саморегуляція професійної діяльності, адаптивні копінг-стратегії, високий наполегливість, завзятість, стресостійкість, рефлексивність), організаційно-управлінський (афіліативна спрямованість, організованість, здатність до планування, контролю, оцінки поточної діяльності та прогнозування), комунікативно-коопераційний (комунікативні навички, здатність до конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій, вміння працювати у команді, знання ділового етикету), когнітивний (обізнаність у професійній діяльності, метакогнітивні вміння), інформаційно-діяльнісний (інструментально-методологічна озброєність в економіці).

Література

Бабаян О. О. (2009). Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами імітаційно-рольового моделювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Вінниця.

Батурина Р. В. (2012). Общенаучная компетенция как основа профессиональной компетентности экономиста. Режим доступу: <http://research-journal.org/featured/obshhenauchnaya-kompetenciya-kak-osnova-p>.

Болобаш Н.М. (2009). Теоретичні засади формування професійної компетентності майбутніх економістів. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія" Педагогіка*, 99, 112, 88-95.

Болобаш Н.М. (2010). Формування і розвиток професійних компетенцій майбутніх економістів при вивченні дисциплін комп'ютерного циклу. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 2. 81-87.

Вишпольська В. Ф. (2008). Зміст та структура професійної компетентності фахівця з міжнародних економічних відносин. *Вісник Запорізького національного університету*. 1. 57-61.

Горобець С. М. (2012). Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей з використанням комп'ютерно орієнтованих технологій навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Житомир.

Дибкова Л. М. (2006). Індивідуальний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх економістів. Автореф. ... дис. к.п.н. 13.00.04. Київ.

Левочко М.Т. Професійна підготовка майбутніх фахівців економічної галузі: теорія, методика, організація: [монографія] / М.Т.Левочко. – К., Аналітичне агентство, 2009, - 495 с.

Лисак О. Б. (2017). Формування компетентностей майбутнього фахівця-економіста. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://intkonf.org/lisak-ob-formuvannya-kompetentnostey-maybutnogo-fahivtsya-ekonomista/>

Максимова Л. П. (2016). Критерії та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх економістів в умовах інформатизації їх професійного середовища. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. Педагогічні науки*, (97), 2, 77-81.

Почерніна Н.В. (2016). Професійні компетентності економіста із зовнішньоекономічної діяльності. *Удосконалення навчально-виховного процесу в вищому навчальному закладі*, 19. <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/1140>

Спіцина А. (2014). Професійна компетентність у системі фахової підготовки майбутніх економістів. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 6. 130-135.

Теловата, М.Т. (2014). Концептуальна модель професійної компетентності майбутніх фахівців економічної галузі. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації*, 1, 314 – 332

Уйсімбаєва Н. В. (2006). Формування професійної компетентності майбутніх економістів в процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Кіровоград.

Чередніченко Г., Зеліковська О., Бондаренко Ю. (2012). Особливості підготовки студентів економічних спеціальностей. *Теорія та методика управління освітою*, 9, Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2012_9_44

Оригінальний рукопис отриманий 14 квітня 2021 року

Стаття прийнята до друку 21 квітня 2021 року